

Круглий стіл

із релігійної свободи в Україні

РЕЗОЛЮЦІЯ

щодо свободи релігії на окупованих Російською Федерацією українських територіях Криму та Донбасу

Окупація Криму призвела до численних порушень свободи релігії. Примусово запроваджене російське законодавство широко застосовується для переслідування релігійних громад та окремих віруючих. Зафіксовані численні випадки покарання за “читання Біблії та молитви”, “роздачу листівок із запрошенням до будинку молитви”, “релігійні пісні” та інші дії, які прирівнюються до місіонерських, що проводяться поза межами встановлених місць.

Під приводом пошуку екстремістських матеріалів представники силових структур у Криму постійно проводять обшуки в бібліотеках, молитовних будинках, навчальних закладах мусульман (медресе, мечетях), а також у адвокатів, журналістів та громадських активістів. Зафіксовано щонайменше 16 випадків спроб підпалів, пограбувань, осквернення мечетей, водночас тільки в одному з них вдалося знайти винну особу. У мечетях встановлюються камери із метою тотального стеження за мусульманами.

Зростає кількість кримінальних справ за приналежність до релігійних організацій, визнаних в Російській Федерації терористичними чи екстремістськими, хоч вони вільно здійснюють свою діяльність в Україні. Так зване антиекстремістське законодавство Росії суперечить міжнародним стандартам і використовується для безпідставних звинувачень та переслідувань віруючих і релігійних громад. Тільки під час останніх арештів 27 березня 2019 року за обвинуваченням у приналежності до «Хізб ут-Тахрір» були запроторені за ґрати 24 кримські татари. Почалися арешти віруючих, приналежних до «Свідків Єгови», діяльність яких заборонена в Росії, а їх кількість у Криму становить близько 8000 осіб.

У всіх судових процесах цих років відсутні докази підготовки чи проведення терористичних актів. Міжнародна Амністія визнала одного із найвідоміших фігурантів сфабрикованих справ Еміра-Усеїна Куку в'язнем сумління.

У критичному становищі знаходяться церкви і релігійні організації, які асоціюються з Україною. Через фізичні захоплення або рішення окупаційних судів їх позбавили права власності на культові будівлі. Так, до окупації Українська Православна Церква Київського Патріархату (тепер – Православна Церква України) мала в Криму близько 50 релігійних організацій. Станом на березень 2019 року їхня кількість зменшилася до 9. Тепер окупаційна влада намагається позбавити ПЦУ приміщення Кафедрального собору і управління єпархії у Сімферополі.

Ще гірша ситуація з дотриманням свободи релігії на окупованій Російською Федерацією частині Донецької та Луганської областей (Донбасу) на сході України. З початку війни створені за прямої участі Росії незаконні збройні формування проголосили православ'я Московського Патріархату головною релігією регіону та почали переслідування інших релігійних конфесій.

Десятки храмів, молитовних будинків і місць богослужіння були захоплені та наразі перебувають під контролем збройних формувань. Поширена практика викрадення, катування та позасудових страт священнослужителів та вірян Православної Церкви України (а раніше – УПЦ Київського Патріархату), Української Греко-Католицької Церкви, низки євангельських протестантських церков.

Внаслідок свідомої політики терору з боку окупаційної влади, яка копіює судові свавілля та репресивні закони Росії, більшість духівництва разом зі своїми сім'ями виїхали з цього регіону. Подекуди, подібно до часів радянського режиму, віруючі деяких конфесій змушені збиратися підпільно, щоб мати змогу для спільних молитов, вивчення основ віровчення та звершення релігійних обрядів.

Новим викликом стали вимоги окупаційної влади Донецька і Луганська щодо обов'язкової перереєстрації релігійних організацій, невиконання якої тягне за собою кримінальну відповідальність. До цього була запроваджена повна заборона діяльності релігійних груп, до яких відносяться всі громади віруючих, що не належать до кола “традиційних конфесій”, перелік яких не визначено.

Змушені констатувати, що окупаційна влада в Криму не визнає свободу релігії, а розглядає її як колективну категорію, що залежить від рівня лояльності до російської влади. Водночас на окупованих територіях Донбасу більшість релігійних громад просто припинили своє існування, а свобода думки, совісті та віросповідання відсутня як явище.

З огляду на вищевикладене, учасники Круглого столу з релігійної свободи в Україні констатують необхідність повної деокупації українських територій Криму та Донбасу як запоруки припинення грубих порушень релігійної свободи, а також звертаються до міжнародних організацій, країн-учасниць ООН, Всесвітньої Ради Церков та інших міжрелігійних інституцій із наступним закликом:

1. Звернутися до Російської Федерації з вимогою деокупації українських територій Криму і Донбасу та припинення на них наступу на свободу релігії, а також негайно звільнити усіх громадян України, ув'язнених з мотивів сповідання своїх релігійних переконань, що є прямим порушенням статті 9 Європейської Конвенції з прав людини;

2. Ініціювати підготовку публічної доповіді про стан забезпечення свободи думки, совісті та віросповідання на окупованих українських територіях Криму та Донбасу з тим, щоб представити її на спеціально організованих слуханнях в ООН, Раді Європи, ОБСЄ, ЄС та США;

3. Призначити спеціального представника ЄС з питань окупованих українських територій Криму та Донбасу для здійснення постійного контролю за ситуацією з порушенням прав людини та періодичного публічного звітування Раді ЄС про стан справ.

З метою взаємодії у вирішенні цього та інших питань учасники засідання 16 квітня 2019 року в Києві вирішили започаткувати Круглий стіл із релігійної свободи в Україні задля діалогу на регулярній основі між представниками різних конфесій та правозахисних і неурядових організацій, які підтримують цінність релігійної свободи, з залученням до нього науковців, експертів і представників органів державної і місцевої влади.

Резолюція прийнята 16 квітня 2019 року в Києві учасниками Круглого столу з релігійної свободи в Україні.

I. Церкви і релігійні організації:

1. Православна Церква України
2. Українська Греко-Католицька Церква
3. Римсько-Католицька Церква в Україні
4. Всеукраїнський Союз Церков євангельських християн – баптистів
5. Українська Церква християн віри євангельської
6. Церква адвентистів сьомого дня
7. Українська Християнська Євангельська Церква
8. Українська єпархія Вірменської Апостольської Церкви
9. Об'єднання іудейських релігійних організацій України
10. Українська Лютеранська Церква
11. Українська Вільна Церква
12. Українське Біблійне товариство
13. Духовне управління мусульман України
14. Духовне управління мусульман АР Крим
15. Духовне управління мусульман «Умма»
16. Братство незалежних церков та місіїєвангельських християн-баптистів України
17. Центр незалежних харизматичних християнських церков України (Повного Євангелія)
18. Німецька євангелічно-лютеранська церква України
19. Релігійне об'єднання громад прогресивного іудаїзму України
20. Асоціація місіонерських Церков євангельських християн України
21. Українська Місіонерська Церква
22. Церква Божа «Добра звістка» м. Слов'янськ
23. Місійний союз євангелічних громад України
24. Центр християнських євангельських церков України «Перемога»
25. Місія Євразія

II. Правозахисні та громадські організації

1. Центр громадянських свобод
2. Інститут релігійної свободи
3. Українська Гельсінська спілка з прав людини
4. Харківська правозахисна група
5. Інститут геополітичного виміру
6. Центр прав людини «Зміна»
7. Громадська організація «Елеос-Україна»
8. Міжнародний благодійний фонд «Карітас України»
9. Група моніторингу прав національних меншин
10. Асоціація християн-юристів України
11. Крим SOS
12. Кримська правозахисна група

Резолюція щодо свободи релігії на окупованих Російською Федерацією українських територіях Криму та Донбасу

13. Регіональний Центр з прав людини
  14. Український інститут з прав людини
  15. Східноукраїнський центр громадських ініціатив
  16. Об'єднання родичів політв'язнів Кремля
  17. Асоціація християн юристів «Хушай»
  18. Громадська організація «Християнська служба порятунку»
  19. Український центр Ненасильницького спілкування та примирення «Простір Гідності»
  20. Українська асоціація релігієзнавців
  21. Інститут Держави і Церкви
  22. Громадська організація «Несторівський центр»
  23. Спільнота святого Егідія в Києві
  24. Центр адвокації громадського здоров'я
  25. Інститут християнської демократії
-